

Nettverk fjord- og kystkommuner
c/o KS Bedrift
Postboks 1378 Vika
0114 OSLO

9. januar 2015

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 OSLO

Hørings svar: om vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett

Nettverk fjord- og kystkommuner (NFKK) er et nettverk av 55 kommuner fra Lindesnes i sør til Nordkapp i nord. Vi viser til høringsbrev om handlingsregel som alternativ for forutsigbar og bærekraftig oppdrettsvekst. Hørings svaret fra NFKK tar utgangspunkt i kommunene som regulator av areal til havbruksnæringen.

Generelle merknader til vekst i havbruksnæringen:

- Veksten må være bærekraftig både i primærproduksjonen og i forhold til distribusjon/transport av fisken ut til kundene.
- Veksten må ikke komme i konflikt med villaksbestanden. Dette er et kjent konfliktområde lokalt i flere av NFKK kommunene.
- Veksten må ikke bidra til økte problemer med lakselus og medikamentbruk.
- Veksten må skje i samarbeid med kommunene, som er den part som er ansvarlig for å regulere areal til havbruk. Kommunene må anerkjennes som en partner for videre vekst i næringen.
- En andel av verdiskapingen fra havbruksnæringen må tilfalle kommunene lokalt. Det må derfor innføres en årlig arealavgift / ressursavgift for havbruksnæringen som går direkte til kommunene

Kommentar til de tre modellene som er foreslått:

- NFKK tar ikke stilling til de enkelte vekstmodellene. Modellene overlater vi til næringen selv å kommentere og ta stilling til. Det som er viktig for NFKK er at modellen som velges tilfredsstillende en bærekraftig utvikling av næringen. NFKK støtter derfor at det stilles strenge miljøkrav uansett vekstmodell. Havbruksnæringen er viktig for Norge, men det er samtidig viktig å hensynta miljøet og andre næringer som lever av sjøen.

Nærmere om forslaget om arealavgift

Det har lenge vært diskutert å innføre en arealavgift knyttet til bruk av lokaliteter i akvakultur. I arbeidet med statsbudsjettet i 2009 ble det besluttet å gi kommunene mulighet for innkreving av eiendomsskatt for oppdrettsanlegg. En ordning som har fungert dårlig. Kystkommunene har derfor opprettholdt kravet om en arealavgift, eller ressursavgift, fra havbruksnæringen for å ta del i verdiskapingen som skjer langs kysten.

NFKK vil fremheve at havbruksnæringen er en viktig næring for Norge og kysten, men slik næringen har utviklet seg, med sterkere sentralisering av aktiviteten, er det blitt vanskeligere for kommunene å forsvare overfor egne innbyggere at havbruksnæringen skal prioriteres fremfor andre næringer i det lokale sjøområdet. En årlig arealavgift, eller ressursavgift, til kommunene vil gjøre det mulig å prioritere havbruk. For havbruksnæringen er en årlig avgift en fordel siden næringen har planer om å vokse med vel 50 prosent de kommende årene og som en konsekvens av det, har de et økende behov for sjøareal.

Helt nødvendig med årlig avgift

Det er mange måter å beregne en avgift fra havbruksnæringen på. NFKK har hele tiden vært opptatt av at det skal være en årlig avgift som tilkommer kommunene direkte. Å få en andel av konsesjonsavgiften slik ordningen er i dag, er positivt for de kommunene som mottar dette, men inntekten tilfaller kun kommuner med nye konsesjoner og er et engangsbeløp. Kommuner som allerede har tilrettelagt for havbruksnæringen blir tapere. I dag ser de urimelige og tilfeldige utslag dette gir, noe NFKK mener er helt uakseptabelt. Det var derfor gledelig at et flertall i Kommunalkomiteen på Stortinget 4. desember 2014 vedtok en merknad om at det skal innføres en arealavgift:

«4.2.7 Generelle merknader frå Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre, viser til merknad i statsbudsjettet for 2014 om at kommunar som stiller areal til rådvelde for havbruk skal sitte att med større del av verdiskapinga lokalt. Fleirtalet er nøgd med at regjeringa alt har styrka kommunane sin andel av konsesjonsavgifta. Det er positivt, men hjelper fyrst og fremst dei kommunane som tildeler nye areal no og kommunar som har vært positiv til oppdrett over mange år og dermed disponert masse areal nyter ikkje godt av den ordninga. Fleirtalet er difor positiv til at regjeringa også vil sjå på dette og vurdere ytterlegare stimulans til kommunar til å sette av areal gjennom årlege andel av verdiskapinga.

Fleirtalet understreker at ambisjonen må være å ha en havbruksnæring med en effektiv og robust arealstruktur som best mulig balanserer omsynet til produksjonsvolum, miljø og sjukdom.

Fleirtalet viser til at i budsjettavtalen er breibandsatsinga blitt ytterlegere styrka med 60 mill. kroner på Samferdsledepartementet sitt budsjett kap. 1380 post 71.»

Vi viser også til flertallsmerknaden i næringskomiteen i fjor i forbindelse med statsbudsjettet for 2014. Partiene AP, SP, V og KrF gikk der inn for å utrede arealavgift og gav sin støtte til at kommunene skal få en avgift fra havbruksnæringen. Dette viser at det er bred politisk støtte i Stortinget for en avgift fra havbruksnæringen til kommunene og at et flertall vil at den skal være årlig.

Ulike beregninger av arealavgift

Det er laget ulike utredninger om hvordan en arealavgift, eller ressursavgift kan beregnes. Kontali Analyse har laget en rapport som viser hvordan areal og biomasse kan danne grunnlag for en avgift. Rapporten følger med som et vedlegg til høringssvaret.

En arealavgift kan imidlertid innebære en økning i skattenivået til havbruksnæringen. NFKK fikk derfor utredet et alternativ av advokatkontoret Lund og Co. De utredet en ressursavgift implementert i akvakulturloven. Betenkningen fra advokatkontoret følger vedlagt og den viser hvordan en avgift kan reguleres uten at næringen belastes med økt skatt. Denne løsningen forutsetter imidlertid at staten og kommunen fordeler skatteinntektene fra havbruksnæringen etter en annen fordelingsnøkkel enn i dag.

Et tredje alternativ, som NFKK er mer usikker på, er en endring av konsesjonsregimet der det innføres en årlig konsesjonsavgift, eller sjøleie, fra havbruksnæringen. Dette alternativet må utredes nærmere for å kunne ta stilling til en slik løsning.

Et fjerde alternativ er å utvide skattegrunnlaget gjennom eiendomsskatten. Dette har NFKK så langt ikke sett som et godt alternativ med utgangspunkt i erfaringene fra dagens ordning.

NFKK har vurdert, sett fra kommunenes ståsted, at følgende egenskaper til en «arealavgift» må oppfylles:

- Det må være en årlig avgift i tråd med kommunalkomiteens vedtak.
- Avgiften må omfatte alle havbrukskommuner. Både de som har sjølokaliteter for oppdrett av laks og ørret i dag og de som får nye konsesjoner lokalisert i sin kommune.
- Avgiften bør i denne omgang omfatte oppdrett av laks og sjøørret.
- Avgiften bør gi et stabilt inntektsgrunnlag til kommunene som i sum gir en inntekt på minimum skotsk nivå. Det er ca 240 millioner kroner i året.
- Avgiften bør ikke ramme konkurransevnen til havbruksnæringen.

NFKK svarer gjerne på oppfølgende spørsmål om det skulle være det.

Med vennlig hilsen

Pia Farstad von Hall

Daglig leder

Vedlegg:

1. Arealavgift for oppdrettslokaliteter, Kontali Analyse
2. Betenkning: Forslag om endring i akvakulturloven – innføring av areal/naturavgift for oppdrettsvirksomhet, Lund og co
3. Brev fra 29. desember 2014 - en presisering av samordningsadgangen